

tava amb La Torratxa (10-11-1970).

En fou originàriament duplicat: *Valluguera*, a l'esq. de la Ribagorçana, damunt Sopeira, dessota i al SO. de *Llastari*.

MENC. ANT. 956: «in appendicioni de *Lastarri*, in *Balle Varia*» (Abadal, P. i R., 371) (§ 17): «del lloc *Valle Veira* o *Ballvera*, en tenim notícies posteriors, en els docs. 167 i 271, que hi confirmen l'existència de vinyes» (Abadal, o. c., p. 28). Justament pel color variat de les vinyes, alternant amb les penyes i amb altres conreus, se'n diria VALLEVARIA > *Vallevera*, amb e- labialitzada per la -v: *Valluvera* > *bañugéra*.

DUPLICAT: a l'alt Pallars: Ubaga de *bañugéra*, a Ribalera, te. de Farrera (Ll. 22.80).

«*Coll de bêra*», en el Solsonès, te. Guixers (XXVIII, 145.23), però potser no és verament una collada ni collet, car l'inf. de Navès (XXXVIII, 145.23) explicà (nota mutilada) que «s'hi amagaven ---»: sospito que fos primitivament CORTE VARIA 'masia, corral, virolada, grisenca' dissimilat en **Coltevera* que es canvià en la forma recollida, quan **Kolte* resultà incompreensible

VERAL

«Zona extensa que forma part d'un terme municipal», «paratge rural», mot probablement d'origen pre-romà: *DECat.* IX, 140b49-14b54.

El *Veral de Muntanya*, en el terme de Vilassar de Dalt. *Lo Beral*, font, prop d'Espuga, en el terme de Baén (XXI, 113).

En el *Capbreu de Rialb* hi ha documentat el cognom *Berada* a Llavorsí (a. 1645, fol. 35v) que sembla un derivat de *Veral*. J.F.C.

Verç, mot pre-romà ('clot?') alterat en *vern*, en el determinatiu del nom del poble *Sant Just Desvern*.

VERD

Selecció de noms de lloc compostos amb aquest adjectiu.

En català antic era adjectiu d'una sola terminació, igual que en ll. *VIRIDIS*. Per consegüent en NLL apareix combinat amb femenins.

VILAVERD, poble de la Cca. de Barberà, vora el riu Brugent, 6 k. al Sud de Montblanc; *vilauçrt*, allí mateix, 1932 (exc. 184) (G.G.C. 593).

PRON.: *bilabèrt* a Stes. Creus; *vilabèrt* a Montblanc (Casac. 1920). Dites tòpiques: «a *Vilaverd* toquen l'arpa / a La Ribà, paperers»; «a *Vilaverd* bona gent, /

sinó que hi va caure l'*Arpa*», Mn. X. Plassa, de Prades. I ja hi fa al·lusió el Baró de Maldà que en un viatge, «passarem per *Vilaverd* --- i no els hem dit res a *aquella gent de l'arpa*», 1794 (*Calaix de Sastre* II, 227).

MENC. ANT. 1195: *Villa Viridi* (Mas, N.H.Bna. XII, 84); 1359: *Vilavert* (CoDoACA XII, 38).

Comaverd, Serra de -: la que separa l'Alt Camp de la Conca de B. (justament situada damunt *Vilaverd*, oït *kombèrt*, en l'exc. 206, que vaig fer a St. Miquel de *Montclar*. *Fontverd*, a Andorra, prop de *L'Ingla* (E.T.C. II, 18). *Rocaverd*, antiga granja del Monestir de Poblet; 1183: «in termino *Rocheviridis*» (*Cart.* de Poblet, p. 22); del mateix any: «grangiam de *Rochevert*, cum villa de *Fanecha*» (ibid., p. 14).

Salaverd, NL bastant repetit.

És clar que també va sovint amb masculins. I en alguns casos això resta ambigu:

VALLVERD: poblet de la Conca de B., uns 15 k. NE. de Montblanc, agre. a Montbrí de la Marca, és prop de Piles, ja no lluny de la careneta que parteix aigües amb Conesa i el Riucorb.

MENC. ANT. 1152: «*Vallo Viride*», citat junt amb Biure (Mirets., *Templ.* 68); 1190: «Guillem d'*Aguiló* -- lo delme que percebia a *Vallvert* i Cugull» (Mirets, ibid., 277); 1359: *Val Vert* (CoDoACA XII, 41).

II. Poble d'Urgell, uns 3 k. NO. d'Ivars, al qual està agregat. Z.Rocafort (GGC 423) en dona una cita de 1278, 1359. 1359: «loch de Tragó, de la abadessa *Valvert*» (CoDoACA XII, 78).

És possible, si bé dubtós, que el mot que en aquests dos NLL es combina amb *verd*, no sigui el fem. *vall*, sinó el VALLIS del ll. VALLUM 'clos, mur, fossat'. Notem el -II- és en terra ben plana; en el -I- la menció més antiga, de 1152, hi posa *vallo* el 1152 en una data prou antiga perquè s'hi mantingués consciència de la distinció no sols entre els dos conceptes, sinó fins entre dues terminacions originàries -U i -E. En -I- *vall* potser es referia a la careneta que separa les dites conques; en el d'Urgell podria al·ludir a una mota de terra vegetal defensiva de les inundacions de l'estany d'Ivars.

III. *Vallverd*, santuari als afores de l'Alguer (Sardenya) (BDLC XIII, 282).

Amb masculí segur: *Clotet Verd*, en el Canigó, amunt de Merialles, al SSE. de Fillols a la r. de Vernet (XXVI, 136.7). «Per la porta forana baixa a Xastell, / se'n puja a Merialles i a *Collet Verd* / --- a Plaguillem ---» (Verdaguer, *Canigó*, VII).

Apareix substantivat en alguns llocs. *Serra del Verd*, el gran massís entre els pobles Gósol, La Coma i Tuixén (1932, Exc. 175). En principi fóra versemblant suposar, que de primer se'n digués «La Serra